

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30 рр. міжвоєнного
двадцятиріччя»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «04» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30 рр. міжвоєнного двадцятиріччя»
Викладач (-і)	Мафтин Наталія Василівна
Контактний телефон викладача	+380994490616
Е-mail викладача	nataliia.maftyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30 рр. міжвоєнного двадцятиріччя» є вивчення літературного процесу, що відбувався на західноукраїнських землях та в еміграційних центрах у період міжвоєнних десятиліть. Спецкурс покликаний дати магістрам розширені знання про літературний процес вказаного періоду, що відбувався за межами УРСР і став після знищення сталінською репресивною машиною новітнього українського ренесансу «державою слова».</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння магістрами додатковими знаннями про специфіку літературного процесу міжвоєнного двадцятиліття, поглибити вивчений під час освоєння історико-літературного курсу матеріал, сформувати розуміння органічної єдності тих явищ, що відбувалися в 20-30-ті роки ХХ століття по обидва боки Збруча в літературно-мистецькому житті України, а також розуміння того, що творчість західноукраїнських прозаїків та письменників-емігрантів з радянської України стала продовженням «розстріляного Відродження». Також вивчення навчальної дисципліни передбачає поглиблення знань із теорії літератури, розвиток практичних умінь аналізувати твір, удосконалення комунікативних здібностей.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є</p> <ul style="list-style-type: none"> – поглибити вміння аналізувати літературний процес, аналізувати життєтворчість письменників, бачити визначальне у їхньому доробку (ідейно-тематичний зміст, проблематику, образну систему, художньо-стильові особливості тощо); – знати основні літературні угруповання, чільні тенденції й специфіку формування ідейно-естетичних та філософсько-естетичних координат пошуків шляху розвитку літератури як у 20-ті, так і в 30-ті роки; – знати конкретні літературно-художні твори, специфіку образного мислення того чиншого автора, напрями й стилі художньо-літературної діяльності письменників; – поглибити вміння аналізувати художні особливості західноукраїнської та еміграційної літератури 20–30-х рр. ХХ ст. на рівні індивідуальних авторських стилів та стильових напрямів, розуміти їх значення для формування цілісної картини філософсько-естетичних вимірів української літератури; – вирізняти ознаки певних художніх методів у програмових творах; – вести полеміку щодо складних, неоднозначних питань, пов'язаних із проблемами історико-літературного розвитку, діяльністю письменників, їхньою 	

творчістю тощо;
 – удосконалювати комунікаційну стратегію, здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, здатність виконувати власне дослідження, узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з дослідження обраної проблеми (у фахових виданнях, виступах).

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та / або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
11. Здатність до проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

1. Здатність вільно орієнтуватися в різних літературних стилях, напрямках і школах.
4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
 11. Здатність до участі та формування програм, пов'язаних із вивченням сучасних літературознавчих напрямів і шкіл, провідних українських письменників міжвоєнного двадцятиліття, зокрема на теренах Галичини й у емігрантських центрах.
 12. Уміння обґрунтовувати і представляти результати літературознавчих досліджень із української літератури, вводити їх у світовий науковий простір.

Програмні результати навчання:

2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.
11. Здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та / або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.
21. Розробляти методики і проекти системного вивчення літературних особливостей прикарпатського регіону.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття		Вид заняття	
Лекції		Лекції	
Практичні заняття		Практичні заняття	
Самостійна робота		Самостійна робота	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Семестр	Семестр	Семестр
Другий	Другий	Другий	Другий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Загальна характеристика літературного процесу в Галичині та емігрантських центрах 20-30х років ХХ ст.	2	2	10
Тема 2. Тема української революції, боротьби за державність України в західноукраїнській прозі 20-30-х років ХХ.	2	2	10
Тема 3. Розвиток історичної белетристики в західноукраїнській прозі 20-30-х років ХХ ст.	2	4	10
Тема 4. Посилення експресії стилю у прозі Уласа Самчука, Галини Журби, Наталени Королевої	2	4	10
Тема 5. Творчість “трагічних оптимістів”: проза Ю. Липи та Л. Мосендза. Код статі й гендерна утопія в силовому полі стилю. Вплив культурософії О. Кобилянської на стильову реалізацію гендерної тематики в західноукраїнській прозі 30-х рр. «Сецесійність» «жіночого письма» Дарії Віконської (зб. «Райська яблінка»). Проза Ірини Вільде («Повнолітні діти», «Б’є восьма»)	2	2	10
Тема 6. Проза «Дванадцятки»: жанрово-стильові модифікації. Зб. Б. Нижанківського «Вулиця». Новелістична архітектоніка творів зб. В. Софроніва-Левицького «Липнева отрута». Творчість І. Керницького та В. Ткачука. Новела І. Черняви «Екзекуція»: генеральний алгоритм сюжету.	2	4	10
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відповідає критеріям оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. Допуск до заліку становить максимум 50 балів і письмове тестування – максимум 50 балів. Робота на практичних заняттях упродовж семестру оцінюється за 5-бальною шкалою та максимальною кількістю 30 балів. Під час виставлення допуску до заліку враховуються навчальні досягнення, отримані в процесі оцінювання на практичному занятті (максимум 30 балів), при виконанні контрольної роботи (максимум 10 балів) та самостійної роботи (максимум 10 балів). Загальна максимальна кількість балів за навчальний курс становить 100 балів.		
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота складається з 2 завдань: розкриття теоретичних питань – 5 балів, дослідження мовної картини світу різних народів на основі окремих концептуальних понять – 5 балів; терміни написання роботи – передостаннє практичне заняття.		
Семінарські заняття	Закріплення й повторення теоретичних питань із вивчених тем курсу. Виконання письмових завдань для відтворення мовної картини світу на основі різних концептів, пояснення особливостей мовної експлікації різних понять у концептуальній картині світу.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Допуском до іспиту є отримання позитивної підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Для визначення рейтингового підсумкового контролю до уваги взято присутність здобувача на всіх заняттях, його активність та успішність під час виконання практичних завдань, підготовки самостійної роботи, написання контрольної роботи; відсутність пропусків і запізнень на заняття; дотримання етики й культури поведінки на заняттях.		
Підсумковий контроль	форма контролю: залік; форма здачі: письмове тестування (50 завдань); структура завдання: 4		

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних, індивідуальних заняттях, під час написання контрольної, самостійної роботи чи виконання індивідуального завдання.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Андрусів С.М. Модус національної ідентичності: Львівський текст 30-х років ХХ ст. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2000. Тернопіль: Джура, 2000. 340 с.
2. Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років: хрестоматія / за ред. Л. Т. Сеника. Львів, 2002. Т. 2. С. 36–51.
3. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. Львів, 1991. 295 с.
4. Ільницький М. Драма без катарсису. *Сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ ст.* Львів: Місіонер, 1999. 212 с.
5. Індивідуальні стилі українських письменників ХІХ – початку ХХ ст.: [зб. наук. праць / відп. ред. М. Т. Яценко]. Київ: Наук. думка, 1987. 310 с.
6. Литвиненко Т. Історіософська концепція пенталогії Б. Лепкого «Мазепа» та її художня реалізація. Суми: Видавництво «Слобожанщина», 2001. 164 с.
7. Лавріненко Ю.А. Розстріляне відродження: Антологія 1917–1933: Поезія-проза-драма-есей / підгот. тексту, фахове редагув. і передм. проф. Наєнка М.К. Київ: Вид. центр «Посвіта» 2001. С. 3–12.
8. Мафтин Н. Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30-х років ХХ століття: Парадигма реконквісти: [монографія] / Наталя Мафтин. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. 356 с.

9. Мафтин Н. У пошуках «Grand» стилю. Івано-Франківськ: ЛіК, 2011.
10. Печарський А. Поетика творчості Осипа Турянського: монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 202 с.
11. Руснак І. «Я був повний Україною...»: Художня історіософія Уласа Самчука: монографія. Вінниця: ДП ДКФ, 2005. 406 с.
12. Самчук У.: художнє осмислення української долі в ХХ столітті: зб. наук. праць за матеріалами Всеукр. наук. конф. 11 – 13 травня 2005 р. (Рівне–Дермань–Тилівка–Кременець). Рівне: Волинські обереги, 2005.
13. Хороб С. Стильові засади літературно-художньої творчості в інтерпретаціях Володимира Державина. *Нариси з поетики: Теоретико-методологічні та історико-літературні виміри (Маловідомі праці з українського літературознавства Михайла Роздольського, Святослава Гординського, Володимира Державина)* / упоряд., літ. ред. С. Хороб; передм. С. Хороб, С. Луцак. Івано-Франківськ, 2008. С. 142–175.
14. Чижевський Д. Культурно-історичні епохи: хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. (у трьох книгах). Кн. 3. Київ: Рось, 1994, С.609 – 620.
15. Шерех Ю. Стилі сучасної української літератури на еміграції. *Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології*: у 3 т. Харків: Фоліо, 1998.
16. Kwiatkowski J. Dwudziestolecie międzywojenne. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN SA, 2000. 598 s.

Художні тексти до курсу

1. Антонич Б.-І. На другому березі. Передмова М. О. Новикової / Богдан-Ігор Антонич. Київ: ВАТ «Київська правда», 2003. С. 277–348.
2. Бабій О. Дві сестри: [повість]. *Скрипторій історичної прози. Літопис Червоної калини. Історико-літературний часопис*. Львів, 1996. Т. II, 7–9 (61–63). С. 184–294.
3. Бабій О. Гнів: Новели. Львів: Русалка, 1922. 160с.
4. Будзиновський В. Осавул Підкови. *Історичні повісті часів козаччини*. Львів: Червона калина, 1990. 375 с.
5. «Дванадцятка». Наймолодша львівська літературна богема 30-х років ХХ ст.: Антологія урбаністичної прози / Авт. проект, вступ. слово, бібліограф. відом., наук. ред. та прим. Василя Ґабора. Львів: ЛА «Піраміда», 2006.
6. Гриневичева К. Шестикрилець. Шоломи в сонці. Київ: Дніпро, 1990. 331 с.
7. Дудко Ф. Отаман Крук. Оповідання. Авґсбург, 1946. 76 с.
8. Єндик Р. Регіт Агідника. Львів: Винне гроно, 1937. 267 с.
9. Журба Г. Зорі світ заповідають. *Дзвін*. 1994. № 10. С. 17–64.
10. Журба Г. Революція іде. Львів: Батьківщина, 1937. Т. 1. 229 с.
11. Журба Г. Революція іде. Львів: Батьківщина, 1938. Т. II. 272 с.
12. Капій М. Країна блакитних орхідей. Львів: Новий час, 1932. 160 с.
13. Капій М. Талісман Потоїбічне. *Українська тотична проза ХХ ст.* / упоряд., вступне слово, бібліографічні відомості Ю. Винничука / Мирослав Капій. Львів: ЛА «ПІРАМІДА», 2005. С. 260–273. (Серія «Ґотика»).
14. Кархут В. Цупке життя: новели. Львів: Батьківщина. 1937. 95 с.
15. Керницький І. Мій світ. *Святоіванські вогні: новели* / упоряд. та передм. Р.І. Іваничука. Львів: Каменярь, 1991. С. 11–17.
16. Королева Н. Без коріння. Во дні они. Quid est Veritas? [повість, роман, новели, оповідання, спогади]. Дрогобич: Відродження. 2007. 669 с.
17. Королева Н. Сон тіні. *Предок: [іст. повісті; легенди старокиївські]*. Київ: Дніпро, 1991. 670 с.
18. Королева Н. Молитовник. *Збірка українських новель*. Вид-во Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в Америці. Нью-Йорк. 1995. С. 265– 283.
19. Косач Ю. Рубікон Хмельницького. Київ: вид.-во Україна, 2001. 252.
20. Лепкий Б. Мотря. Історична повість у двох томах. Львів: Червона Калина, 1991. 388 с.

21. Лепкий Б. Не вбивай. Батурич. Львів: Червона Калина, 1991. 450 с.
22. Липа Ю. Козаки в Московії: [роман із XVII століття]. 4-те вид. Київ: Видавництво імені Олени Теліги; журнал «Дніпро», 2000. 176 с.
23. Липа Ю. Призначення України. Львів: вид-во Львівського Товаристваукр. мови ім. Т. Г. Шевченка «Просвіта», 1992. 270 с.
24. Матіїв-Мельник М. Твори. Львів: Наук. Т-во ім. Т. Шевченка, 1995. Число 4. 641 с.
25. Нижанківський Б. Вирішальні зустрічі: оповідання. Київ: Світовид, 1995. 285 с.
26. Опільський Ю. Твори: в чотирьох томах. Львів: Каменярь, 1994. Т. 1: [Іду на вас. Ідоли пануть. Вовкулака]. 1994. 424 с.
27. Опільський Ю. Сумерк. // Юліан Опільський. Твори: в чотирьох томах. Львів: Каменярь, 1994. Т. 2: Золотий лев; Сумерк. 1994. С. 45–352.
29. Ордівський С. Чорна ігуменя: [історико-пригодницькі повісті] – Львів: Червона калина, 1994. 411 с.
30. Самчук У. Віднайдений рай. Львів: Друкарня видавничої спілки «Діло», 1936. 167 с.
31. Самчук У. Волинь: [роман]: у 3 ч. / передм. М. Г. Жулинського. Київ: ВАТ «Вид-во «Київська правда». Т. 1. 2005. 584 с.
32. Самчук Улас. Кулак: [роман]. Чернівці, Бібліотека «Самостійної думки», 1937. 216 с.
33. Ткачук В. Золоті дзвінки. *Перевал*. 2002. № 3. С. 112–113.
34. Ткачук В. Весна. *Новели*. Львів, 1973. С. 38–40.
35. Тудор С. Твори: у 2 Т. Київ: Вид-во Академії наук УРСР, 1962. Т.2. 543 с.
36. Турянський О. Поза межами болю. Київ: Дніпро, 1989. С.42–127.
37. Чайковський А. Сагайдачний: [іст. роман : у 3 кн.]. Київ: Варта, 1993. 576 с.
38. Чернява І. Екзекуція. «Дванадцятка». Наймолодша львівська літературна богема 30-х років XX століття: Антологія урбаністичної прози. Львів: ЛА «Піраміда», 2006. С.279–285.
39. Чернява І. На Сході – ми! : [фільм прийдешнього]. Львів: Стрибожич, 1932. 198 с.
40. Шкрумеляк Ю. Поїзд мерців: Картини жертв і трудів. Львів: Червона калина, 1922. 96 с.

Наталія Василівна Мафтин,
доктор філологічних наук,
професор кафедри української літератури